

Gemeenteraad van Hengelo
Postbus 18
7550AA Hengelo

Gemeente Hengelo

Postbus 18
7550 AA Hengelo

Onderwerp
Reactie college op
accountantsverslag - jaarrekening
2019

Zaaknummer
3075906

Uw kenmerk

Datum
9 juni 2020

Geachte heer/mevrouw,

De door uw raad aangewezen accountant, Deloitte, heeft de door ons opgestelde jaarrekening 2019 gecontroleerd. Van deze controle heeft de accountant verslag gedaan. Op basis van het vrijdag 5 juni ontvangen concept verslag, constateren wij helaas dat er nog een aantal interne reviews bij Deloitte openstaan. Ook concluderen wij dat op basis van dit verslag wij een goedkeurende verklaring t.a.v. de rechtmatigheid als de getrouwheid kunnen verwachten. Die conclusie trekken wij omdat de optelsom van de gesignaleerde fouten en onzekerheden binnen de gestelde tolerantiegrenzen blijven. Wij vinden het jammer dat uw accountant zijn oordeel nog niet opschrijft.

Het verslag wordt u parallel aan deze reactie toegezonden. Wij geven met deze brief onze reactie op de belangrijkste bevindingen én het beeld dat de accountant schetst in zijn op vrijdag 5 juni toegezonden accountantsverslag.

Algemeen

Belangrijke conclusie uit het verslag van bevindingen is dat de accountant van mening is, dat het begrotingsbeheer op orde is. Op basis van de controlewerkzaamheden heeft de accountant geconcludeerd dat alle financieel relevante aspecten van wetgeving en verordeningen door het college zijn nageleefd en dat zowel de baten als lasten over 2019 als de balansmutaties in 2019 rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit met uitzondering van een aantal onzekerheden en de als fout aangemerkte rechtmatigheid op EU-aanbestedingen en de verantwoording van de subsidie van de brug over het Twentekanaal. Echter deze fouten en onzekerheden blijven binnen de geldende toleranties, zodat deze geen gevolgen heeft voor onze goedkeurende verklaringen.

Als college zijn wij tevreden met deze resultaten. Ook in 2019 zijn er goede stappen gezet om de structuur, logica en inhoud van het jaarverslag te verbeteren. Dit wordt bevestigd door de uitkomsten van de accountantscontrole. Tegelijkertijd zijn wij van mening dat gestreefd moet blijven worden naar nieuwe kwaliteitsslagen om zo te komen tot een (nog) beter leesbaar en informatief jaarverslag. Ook de kwaliteit van de verantwoording dient op onderdelen verbeterd te worden.

Het is goed om, met de accountant, te constateren dat we op de belangrijkste dossiers steeds verder 'in control' zijn. Onder meer op de gebieden 'Europees aanbesteden' én 'Sociaal domein' zien we de inspanningen terug van intensievere procesverbetering en interne controle. De lijn die werd geschetst in de Managementletter 2019 wordt bevestigd in de uitkomsten van het concept accountantsrapport.

Hierna gaan we graag nog in op de meer specifieke bevindingen.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres
Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

Europees aanbesteden

Geconstateerd is een onrechtmatigheid van € 1,9 miljoen. Ten opzichte van de onrechtmatigheid in 2018 (€ 2,4 miljoen) is dit een verbetering. Wij zijn blij om te zien dat de inkoop professionalisering zijn vruchten begint af te werpen. Door de organisatie is hard gewerkt om het probleem m.b.t. de EU-aanbestedingen op te lossen. Voor het 2^e jaar op rij blijven we binnen de rechtmatigheidstolerantie.

De onrechtmatigheid van €1,9 miljoen betreft met name de uitwerking van inkoopfouten uit eerdere jaren. Wij zijn tevreden over het feit dat de accountant met ons constateert dat we op de goede weg zijn. Desondanks realiseren wij ons dat er op het gebied van inkoop- en aanbesteding nog verdere stappen gemaakt moeten worden. Wij zullen hier dan ook op blijven inzetten.

Sociaal Domein

Persoonsgebonden Budgetten (PGB)

Zoals ook in het accountantsverslag is aangegeven heeft de accountant van het SVB de afgelopen jaren telkens een afkeurend oordeel gegeven over de PGB-verantwoording. Onze accountant moet om die reden de totale omvang van circa € 1,6 miljoen PGB-uitgaven als onzekerheid meenemen in zijn oordeelsvorming.

Overigens voeren wij als gemeente zelf controles uit om deze beperkte onzekerheid te verkleinen, bijvoorbeeld door periodieke themacontroles naar grote PGB-aanbieders en naar aanleiding van fraudesignalen. Ook hebben wij extra checks ingebouwd bij de verstrekking van PGB.

Op dit moment kiest het college er niet voor om daarnaast extra controles uit te voeren. De omvang van de PGB's is relatief gering in relatie tot de totale uitgaven binnen het sociaal domein, waarin we vooral Zorg In Natura verlenen. Wij kiezen ervoor om de beschikbare ambtelijke capaciteit in te zetten om de besparingen uit het interventieprogramma te realiseren om zo uiteindelijk meer grip te krijgen op de kosten binnen het sociaal domein. Deze keuzes betekenen dat de onzekerheid over de rechtmatige besteding van PGB's in de toekomst blijft bestaan. Omdat we niet kunnen aantonen (door middel van een uitgebreid controleplan) dat de PGB's rechtmatig zijn, wordt het totale bedrag dat wij aan PGB's verlenen als onzeker aangemerkt. Dit betekent dus uitdrukkelijk niet dat alle PGB's onrechtmatig zijn. Wij hebben overigens wel een intensieve aanpak van PGB-fraude ingezet sinds 2016. Daarbij zoomen we vooral in op de vraag of de zorgaanbieder wel de juiste zorg verleent en factureert.

Zorg In Natura (ZIN)

Net als voorgaande jaren zijn er ook onzekerheden aanwezig in de bestedingen ZIN voor Jeugd en WMO. Dit is geen nieuwe bevinding, al vanaf het eerste jaar van de decentralisaties (2015) komt dit terug in controleverklaringen van onze huisaccountant. In 2015 bedroeg de totale onzekerheid voor ZIN WMO en Jeugdzorg nog ruim € 10 miljoen. Over het controlejaar 2017 was dit nog circa € 5 miljoen. Over het controlejaar 2019 bedraagt de onzekerheid nog circa € 2,2 miljoen. De ingezette maatregelen om de onzekerheid terug te dringen hebben dus effect.

De onzekerheid wordt deels veroorzaakt doordat kleinere aanbieders met een (landelijke) omzet die lager is dan € 125.000 geen controleverklaring over hun omzet hoeven aan te leveren. In 2019 bedroeg het totaal aan gedeclareerde omzet in Hengelo van deze aanbieders bijna € 1,1 miljoen. In 2016 is door het college besloten om het landelijk controleprotocol toe te passen voor de verantwoording van zorgaanbieders en om aan te sluiten bij de omzetgrens voor de controleplicht van € 125.000 per domein. Voor deze omzetgrens is gekozen om de administratieve last voor kleinere aanbieders te beperken. Ervaring leert dat de administratieve organisatie van kleine aanbieders voor een accountant niet altijd voldoende is om een oordeel over de omzet te kunnen geven. Dit geeft ons (en onze huisaccountant) in die gevallen onvoldoende zekerheid over de verantwoording van de bestedingen van de zorgaanbieder.

Niet alle ontvangen controleverklaringen van zorgaanbieders bevatten een goedkeurend oordeel. De verantwoordingen van de Jeugdzorg bestedingen bevatten in totaliteit een onzekerheid in de

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

controle van getrouwheid en rechtmatigheid ter hoogte van € 327.000 en voor de verantwoordingen van de WMO-bestedingen bedraagt deze onzekerheid in totaliteit € 17.000.

Voor in totaliteit € 850.000 had wél een verantwoording over geleverde zorg, voorzien van controleverklaring, ingediend moeten worden. Deze zorgaanbieders zijn tot op heden in gebreke gebleven. De aanbieders die niet (tijdig) hun verantwoordingsinformatie hebben aangeleverd zijn meerdere malen via e-mail aangesproken op het missen van de deadline. Tevens zijn deze aanbieders schriftelijk in gebreke gesteld. De huidige contracten geven ons geen ruimte om deze aanbieders te sanctioneren.

Vanaf 2015 hebben verschillende maatregelen ertoe geleid dat de onzekerheid over de lasten van Zorg in Natura WMO en Jeugd zijn teruggelopen. Wij verwachten dat deze ontwikkeling zich doorzet. We zullen echter in meer of mindere mate afhankelijk blijven van de aanlevering van informatie door aanbieders. Dit geldt met name in de Jeugdzorg, waarin indicaties door derden kunnen worden gesteld. Deze afhankelijkheid maakt dat de kans op een financiële onzekerheid in de jaarrekening inherent is aan het huidige stelsel.

Waardering grondexploitaties

Ook op andere terreinen komen we verder 'in control', zij het dat het accountantsverslag hier op onderdelen een aantal aanbevelingen doet om het in de toekomst te verbeteren. Deze aanbevelingen nemen wij ons ter harte en hier gaan wij mee aan de slag. Het betreft hier de opmerkingen op gebied van 'Grondexploitatie'. We constateren dat onze grondexploitaties op orde zijn, maar we willen hier verder 'in control' komen door met name de verschillenanalyse binnen de projecten verder te verbeteren. Dit zal de verslaglegging in grondexploitaties als geheel moeten gaan verbeteren. Hieronder gaan we puntsgewijs in op de bevindingen van de accountant op dit onderdeel:

Brug Twentekanaal (pag. 5)

De nieuwe Boekelosebrug is in 2019 opgeleverd. De kosten van het vervangen van de oude voor de nieuwe brug zijn daarmee ook grotendeels gemaakt voor het einde van 2019. De kosten kunnen vrijwel geheel gedekt worden door een provinciale subsidie in het kader van de innovatiedriehoek. De laatste 10% van de subsidie (€ 710.000) is nog niet ontvangen maar had o.b.v. de BBV-regels wel geboekt moeten worden in de grondexploitatie 2019. Wanneer de subsidie wel meegenomen was, was het resultaat van de grondexploitatie € 27.570 beter geweest en had er dus € 27.570 minder voorziening getroffen te hoeven worden. Corrigeren van de jaarstukken in dit stadium betekent te veel wijzigingen in het boekwerk en daarmee accepteren we de fout.

Planning en programmering gezondheidspark (pag. 5)

Bij het gezondheidspark constateert de accountant terecht dat de uitgifte achterloopt op de planning. Dat is dezelfde constatering als de onze en daarop is in de grondexploitatie geanticipeerd door de looptijd van de grondexploitatie te verlengen. Daarmee is de gerealiseerde uitgifte per jaar gelijk aan de nog te realiseren uitgifte. Gedurende de controle zijn er geen signalen ontvangen dat een marktonderzoek een vereiste was. Gezien de gunstige ligging van de gronden is er in de organisatie nooit de noodzaak gevoeld om een dergelijk onderzoek uit te voeren. Op een laat moment in de controle heeft de accountant geconstateerd dat er geen actueel marktonderzoek is en dat er daarmee niet aangetoond kon worden dat er vraag naar dit product is. Door het moment van de constatering is er simpelweg geen tijd meer om dan alsnog zo'n marktonderzoek uit te voeren.

Daarmee vervalt de grondexploitatie in onzekerheid en is er een taxatie gemaakt uitgaand van een "worst-case scenario". Wat zijn de gronden nog waard als er per direct verkocht moet worden. Dat is zeker géén reëel scenario, maar een uitvloeisel van de onzekerheidsberekening. We hebben gezien de tijdsdruk een interne taxatie laten maken, waarin we voldoende vertrouwen hebben. Op verzoek van de accountant heeft een beëdigd taxateur een plausibiliteitsverklaring afgegeven over de interne taxatie.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Onderbouwing prognose bedrijventerreinen (pag. 14)

De accountant ziet de portefeuillebenadering van de bedrijventerreinen als een kwantitatieve analyse en ziet een kwalitatief verbeterpunt om de behoefte per terrein te analyseren. We hebben juist de portefeuillebenadering gekozen om kwalitatieve redenen. Dit hebben we ook in de organisatie zo doorgevoerd. Er is één projectteam voor de bedrijventerreinen om bedrijven te begeleiden naar de juiste type bedrijventerrein. We merken dat we juist daardoor de bedrijven zich vestigen op de plekken waar dat wenselijk is.

Parameters en verkoopprijzen (pag. 14)

De onderbouwing van de parameters (alsmede de verkoopprijzen) is een document met een uitgebreide analyse van de economische situatie en zoveel mogelijk onafhankelijke bronnen ter onderbouwing. Dit stuk is door de Raad vastgesteld (zaak nummer 2444283) en wordt door de accountant als toereikend gezien.

Zichtbare toetsing door kundig medewerker (pag. 14)

Alle calculatie opzetten worden getekend door een opdrachtgever, projectleider en een planeconoom. Daarnaast wordt op totaalniveau alle berekeningen, boekwaardes, reserve grondexploitatie et cetera gecontroleerd door het afdelingshoofd en wordt ervoor getekend. De accountant ziet die controle als toereikend. We gaan overigens de komende tijd gebruiken om te kijken hoe we dit proces verder kunnen optimaliseren.

Verschillenanalyse (pag. 14-15)

De accountant ziet de verschillenanalyse van projecten als een verbeterpunt. Waar de accountant op doelt is dat er dit jaar in een paar projecten fouten zijn gemaakt in de verschillenanalyse. Maar de verschillenanalyse is er wel degelijk met een inhoudelijke motivatie. In principe hadden we zelf al geconstateerd dat we in de planning van de jaarrekening tijd moeten gaan inruimen om deze analyse beter uit te kunnen voeren.

Winstneming in projecten (pag. 14)

De wijze waarop winst wordt genomen wordt door de accountant als toereikend aangemerkt. De wijze waarop de berekening wordt gemaakt verschilt per accountant en per gemeente. Dit heeft te maken met de interpretatie van de wetgeving.

10-jaarstermijn (pag. 14)

Grondexploitaties met een looptijd langer dan tien jaar moeten expliciet en gemotiveerd door de Raad worden vastgesteld. De uitleg en motivatie staan, zoals elk jaar, in de paragraaf grondbeleid. Dit jaar wordt gevraagd om het op te nemen als apart beslispunt voor de Raad. Dit beslispunt wordt meegenomen bij de nog vast te stellen herzieningen van 2020.

Warmtenet

We zijn verheugd over het afwikkelen van het dossier 'Warmtenet'. Zoals we aan de Raad hebben geschreven (zaak 2471747, raadsbrief 'afronding aanleg backbone'), constateren we dat met de afwikkeling van dit dossier dat de risico's voor de gemeente zijn verminderd met een beperkte financiële impact. Dat is van belang voor onze risicobeheersing als gemeente.

We constateren dat de opmerkingen in het accountantsverslag vooral betrekking hebben op de verwerking van de afronding van het dossier 'Warmtenet' in de jaarrekening en géén oordeel over het inhoudelijke proces van warmtenet de afgelopen jaren betreft. Overigens herkennen wij ons slechts ten dele in de opmerkingen van de accountant hieromtrent.

De verwerking van dit soort bijzondere projecten in de jaarrekening vergt bijzondere aandacht én daaruit zijn op basis van het accountantsverslag lessen te leren. Vanwege het bijzondere karakter van dit project hebben we externe (financiële) expertise ingehuurd. Met de accountant constateren wij vervolgens wel dat we veel hebben geleund op deze externe expertise én daar wellicht te beperkt expertise van onze eigen mensen naast hebben gezet. Dit komt overigens voort uit een proces en een vakgebied waarin we als overheid niet traditioneel de kennis voor in huis hebben, waardoor we ook moeten leunen op externe inhoudelijke en financiële expertise. Als college

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

trekken wij hier lering uit. Bijvoorbeeld door nu al meer interne expertise op te bouwen bij onze financieel adviseurs en deze meer nauw met de inhoudelijke afdelingen te laten samenwerken op dit vlak.

Terug naar de inhoud. We blijven, zoals u van ons gewend bent, de risico's richting onze samenwerkingspartners op gebied van Warmtenet nauwgezet monitoren. Zo is in de raadsbrief 'afronding aanleg backbone' aangegeven dat het meest substantiële financiële risico dat inzake Warmtenet overblijft betrekking heeft op de aflossing van de achtergestelde leningen die de gemeente heeft verstrekt. Met het vaststellen van de vaststellingsovereenkomst (VOK) worden hier aflossingen op gedaan. De restantschuld op deze leningen behouden het huidige risicoprofiel dat we zorgvuldig monitoren. Daarnaast beperken we via de VOK onze risico's doordat onze belangen in WBH en WNH beperkt blijven tot 5% en doordat we de restantbetalingen waar mogelijk via zogenoemde agiostortingen voldoen. Dit laatste betreft overigens administratieve uitwerkingen van onze balanspositie per 31 december 2019 in het boekjaar 2020.

Riolering Mozartlaan

Bij de administratieve verwerking van de uitvoering van de rioolverzwaring van de Mozartlaan is een bestendige gedragslijn gevolgd. In het collegebesluit van 2017 staat vermeld dat € 2,0 miljoen wordt onttrokken aan het rioolfonds. Een bijdrage uit het rioolfonds kan op 2 manieren worden gerealiseerd, hetzij (1e manier) via een rechtstreekse onttrekking, hetzij (2e manier) door de kapitaallasten van een 'milieu-investering' te onttrekken aan het rioolfonds en de 'milieu-investering' zelf te verwerken in de materiele vaste activa.

De '2e manier' was in het oude GRP (t/m 2017) de beleidslijn. In beide verwerkingwijzen wordt de last onttrokken aan het rioolfonds en dat is conform het besluit van het college en het oude GRP. Bij het uitvoeringskrediet Mozartlaan is in de onderliggende berekeningen de milieu-investering gekwalificeerd met € 1,5 miljoen. De begrotingswijziging 2017 is ook op deze wijze verwerkt in het financiële systeem. Daarnaast is er in het nieuwe GRP (2018-2022) rekening gehouden met € 1,5 miljoen aan kapitaallasten.

In die zin is er sprake van een bestendige gedragslijn, zij het dat het collegebesluit uit 2017 op dit onderdeel explicieter geformuleerd had moeten worden.

IT-omgeving

Verder hebben we kennisgenomen van de uitgebreide adviezen van de accountant met betrekking tot de IT-omgeving. Op een aantal adviezen hebben we reeds in eerder stadium actie ondernomen. Zo worden bijvoorbeeld de toegekende rechten in het financieel systeem al periodiek gecontroleerd én aanvullend worden met ingang van dit jaar de afdelingsmanagers hier ook in betrokken. Ook is inmiddels ingeregeld dat wachtwoorden elke 60 dagen moeten worden herzien, waarmee wij als Hengelo voldoen aan de vereisten. Ook hiermee komen we steeds verder 'in control' en nemen we de aanvullende adviezen ter harte.

Oordeel van de accountant

Op basis van het accountantsverslag koersen we naar een goedkeurende verklaring op getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarstukken 2019. Dat stemt ons tevreden voor dit moment. Daarnaast zijn we van mening dat de beschreven adviezen en onze reactie hierop helpen ons om als gemeente Hengelo nog verder 'in control' te komen.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

de burgemeester,

[Signature]

De heer S.W.J.G Schelberg

Bezoekadres

Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres

gemeente@hengelo.nl

Telefoonnummer

14-074